

праисторическа брадва. Той нарича и двете *strelica*. Притежанието на такава носи късмет и сполука във всички дела, но тя трябва да бъде носена непрекъснато. В Гай, Славония, живеел беден еврейски амбулантен търговец на име Давид. Веднъж намерил *strelica*, която винаги носел със себе си. Селяните му завиждали за имането. Те идвали при него на пазара и викали: „*Al si sretan, Davide!*“ („Ама голям късмет имаш, Давиде!“). На шега евреите в Славония го наричали „*Strelica*“.

Вероятно още в най-древни времена праисторическата брадва е била смятана за надарена със силата на фетиш, особено когато била изработена от някои редки материали. Така например сред индианците в Масачузетс каменните „томахавки“ от жилесто, вкаменено дърво били специално предназначени за местата за погребение, докато в Европа едно от най-желаните неща била брадвата от нефрит. А. Б. Майер³⁷⁵ е написал пространно съчинение, „*Jadeit- und Nephrit-Objecte aus dem Ethnographische Museum zu Dresden*“ (Лайпциг, 1882 г.). Винаги се е смятало, че вещите от истински нефрит идват единствено от Татария, и мисля, че съм първият, който е открил, че той съществува в изобилие в Западна Европа. Историята на това „откритие“ е доста интересна.

Говори се, че от хиляда години насам е прието поклонниците, които отиват на Айона³⁷⁶, да отнасят със себе си като сувенири по няколко странни зелени камъчета и както ще си припомни всеки турист, до ден-днешен децата, които идват при парахода, предлагат за продажба цели шепи такива камъчета. Преди много години ходих на Айона и също си тръгнах с поне двайсет от тях. Една вечер след завръщането ми в Лондон в дома ми бяха дошли трима китайски господа, аташирани към Легацията. Разговорът

³⁷⁵ Адолф Бернхард Майер (1840–1911) – немски антрополог и орнитолог; професор в Антроположкия и етнографски музей в Дрезден. „*Jadeit- und Nephrit-Objecte aus dem Ethnographische Museum zu Dresden*“ („Нефритени предмети от Етнографския музей в Дрезден“) – б. пр.

³⁷⁶ Айона (Iona) – малък остров в шотландския архипелаг вътрешни Хебридски острови, изиграл важна роля в историята на християнството в Шотландия – б. пр.